

№ 31. 1925/26.

4.—

5. IV. 1926.

COMEDIA

Ана Паранос као војводкиња од Ла Тремуја у „Св. Јованци“ од Б. Шоа, на београдској сцени.

— Фото В. Бенчин, Београд. —

Ana Paranos kao vojvotkinja od La Tremouille-a u „Sv. Ivani“ od B. Shaw-a, na beogradskoj sceni.

— Photo V. Benčin, Beograd. —

Comoedia

излази сваког понедеоника. Главни уредник **Никола Б. Јовановић**. Власник: Издавачко Удружење „Плусштрација“ — Београд, Косовска 11.

Припремање премијере

Кајаве-Флер-Рејова „Лепа пустоловина“ у београдском Народном Позоришту, односно Валентин-Хелен-Андрејева испацована свадбена ноћ.

Г. Ракитин и остали ће већ удесити да се све лепо сврши

Стерија би дао наслов: „Људи некад и сад“, Трифковић: „Украћена штампа“ (са ђ), а Јоаким Вујић: „Љубовнаја повест через једне гросмутерке“. Француска компанија за експлатацију париског позоришта вели *Лепа пустоловина*. Три аутора имају бар ту сатисфакцију, да је сваки пласирао бар по једну реч у наслов. Вероватно, они су гласали. Једно чисто париско гласање, већ и по резултату.

А и пустоловина је, и лепа је. Хелен је сироче у кући Егизонових. Воли се са сином њиховим Андрејом, који је дипломата у Бечу. Обећали су се једно другом. Али његова писма из Беча, Јелени, хвата мама Егизон, велика светска дама, која би за сина искривила великосветску партију. И још жури да уда Јелену за Валентина. Јелена пристаје, од прилике, за инат „невернику“ („не пише“). А и „вероломни“ Андреја се надуо, па не долази чак ни на свадбу кузини, јер они су кузени. Одигравало се све на дан свадбе.

На инак се појављује, тајно, и излази пред кузију пред сам полазак на венчање. У четири ска, у препуној кући. Три су писца, удесили су. Објаснили су се и — она је побегла на своје имање у провинцији, где је дочекује дивна једна старамајка, коју као да је родио Чарлс Дикенс. Неочекивано. Адре је Јелену хтео да отпрати само до Париза, али се тако десило да је допратио њено имање, па је се ту, и нехотице морао да издаје Валентина, па и да пренохи — у части, разуме се, — и да се све замеша понајвише у тренутку кад је старамајка хтела да се прикраде и, тачно у поноћ, турне под њихов праг струја размарина, јер хоће првог унука мушкарца, па с овом струјом прага налази ја дивану самога Андреју. Објашњење. Ново објашњење у јутро с унуком. Долзи Валентин. Долази мама Егизон. Долази тата Егизон. Сцене. И најзад, како су то они удесили, свеједно, — тројица су — сам Валентин свршава посао у корист оних који се воле: Јелене и Андреје. У ствари, све је поправила и загладила старамајка. Без ње би се добила пустоловина. С њом је она и лепа.

РАЗГОВОР СА Г. Ј. РАКИТИНОМ, РЕДИТЕЉЕМ „ЛЕПЕ ПУСТОЛОВИНЕ“

— Добар дан! Интервју пред премијеру? Молим.. Елем, давно је то било, још у она срећна предратна времена, кад је у петроградском Француском Михаиловском театру прављено огромну сензацију онда још нови комад *La belle aventure*. Од тога доба прошао је овај комад, хучно и бучно, целим светом, па је окруњен лаворима и у *Comédie Française*. Појмљива ствар, у Русији нема ниједне велике глумице која игра високе dame а да није играла „бабушку“ (тако се у Русији каже „старамајка“). И може се објаснити само неким случајним стицајем прилика што овај комад све до сада још није украдао репертоар нашег позоришта. Сад је пак ова случајна грешка поправљена....

— Зар је то толика погрешка?

— ...Јер комад тај — настављао је г. Ракитин — има сви лепи мирис свежине и пун је миље, чаробне простоте. А начињен је скроз театрски и тако уметнички вешто, да се може пратити, корак по корак, како — ритмички — ведра комедија смењује драматичне моменте. Драма на граници мелодраме, комедија на граници водвиља. Али у комаду нема ни једног ни другог: то је „*Hochkomödie*“ — комедија високог стила. Французи у томе немају премца. Пријатни мирис који веје из старе француске породице с њеним традицијама — неколико нарајтаја Тревиљакових — враћају гледаопу веру да се човечанство усавршава. Унуци су јачи од оцеја и пружају руке џедовима. Чисти ваздух на староме польском имању јачи је од атмосфере величавственог замка, који су наши оцеји — без укуса — прекројили на свој начин. Ја не знам како ће наша публика примити ову фину француску бонбонијеру која се, отворена, расцвељава у дивну котарицу уметнички сортиранога цвећа. Знаменити француски глумци прошли су кроз овај комад, налазећи у њему свој израз и дајући, сваки, своју личну јуту. Ја се надам да смо и мы нашли праву ноту и рам какав треба. Ми смо ово француско дело престидли у добру земљу и, верујем, добићемо раскошно пење.

— Ко игра?

— Јер главне улоге су у рукама глумаца, који у њима налазе своју специјалност. Ако мислите друкчије, ево вам мојих аргумента: Деса Дугалић, Вл. Драгутиновић, А. Златковић, М. Таборска (која први пут игра такву улогу из чисто уметничких обзира, и то је пукла случајност, а случајности се не попављају), Ж. Стокићка, Д. Гошин... па су чак и мале улоге у рукама наших првака. То све гарантује успех... сем ако ја сам чешто не покварим својим „руским тромим паузама“ — како рече један — и руском психологијом“, који се, очи-

,Св. Јованка“ - „Sv. Ivana“**и****Београду - Beogradu**

Дофен и Јованка (Златковић и Ризнићка). — Гла-
ва Ладремуљева: Миловановић.

Dofen i Ivana (Zlatković i Riz-
nićka). — Glava La Tremouilleova: Milovanović
— Фото: Вл. Бенчић, Београд —

Владета Драгутиновић (Жил де Рей, Vladeta Dragutinović (Giles de Ray,
„Плавобрди“) у „Св. Јованци“ од Б. „Modrobradi“ и „Sv. Ivani“ од В. Ша-
Шоа, у Београду. — wa, у Beogradu.
— Фото: Вл. Бенчић, Београд —

гледно, не могу довести ни у какву везу с француским шампанцем, који има главну особину да лако пенуше, тако ваздушасто и тако прозирно лако! Дај Боже да и овај комад запали нашу публику исто онако како је то било до сада с мојим режијама: „Скамполо”, „Осма жена”, „Мала Бираги” и „Пег, срце моје”.

— Шта треба интерпретацији комада да даде редитељ?

— Главно што треба да му улије, јесте: топлина, нежност, мила насмејаност, утапчаност и, најглавније, лакоћа.

— А сцени?

— Слику, управо осећање пролећа на малом француском поседу, осећање сбновљеног живота и илузiju струјања ворих сокева у природи као и у срцу. Збогом.

И нестаде га. А за „хвали“ лако. „Хвали“ други пут. Н. Ј.

Гостовање

Марија Жалудова и Зденко Книтл, и како најрадије проводе време у венделеске сате: госпођа пред изложима, господин код Росулека

Чули смо их у „Холанијанину луталиши“ и у „Проданој невести“. Чујемо их у петак, поново, у јединој Вагнеровој опери коју имамо на репертоару наше сцене. Видели смо их ко-тимиране и под шминком, под зрацима рефлектора и пред светлећу рамне: Сенту и Ерика, Марженку и Вишека. То нису били сасвим они, иако више него они јер прво уметност њихова па тек онда они. А какви су они: Марија Жалудова и Зденко Книтл?

Симпатични и веома културни, као што им је и уметност њихова манифестација високе уметничке културе, то јест школе и дисциплине, златан рам еко сочне и раскошне слике. Складна целина. Такву би слику човек радо да гледа што чешће у галерији својега града, а наша опера као да је већ почела обазирати се десно и лево. Пролеће је, и сви смо немирни. Време прављења нових антажмана примиче се, код сваког гостовања пита се „да ли за антажман“, и сви смо нервозни. Не знам како управа позоришта стоји са својим нервима, али она је хладна, јер и кад се узнемири, она зна да је Београд престоница, и то престоница која привлачи. То имамо пред осталима, и то је монопол г. Предића. Зато никад не знам шта мисли, али знамо да добро мисли. Према томе, сва је прилика да ће идућа сезона бити још боља и још јача од ове, а судбине јој се решавају ових дана...

Г-ЂА МАРИЈА ЖАЛУДОВА: СОЛО

Кад је Чехиња симпатична — да је лепа; кад је Чехиња и лепа и симпатична, она је лепша; а кад још и пева добија

се суперлатив. Кад пева и глуми онако како смо ми чули последњу Сенту и Марженку: добијате једну Марију Жалудову.

— Кад сте, госпођо, почели?

— Наравно, од малена. У „сполеку“, у Високом Мисту код Прага.

То је госпођино родно место, а „сполек“ је певачко друштво. Тада сполек у коме је она први пут изашла пред публику стављао је на своје дилетанте мало веће захтеве, јер су они давали и концерте и праве оперете. Шеснаестогодишња Жалудова дебитовала је одмах у оперети.

— Тада сам добила прве, „изистинске“ аплаузе, и они су били врло слатки. Оперета је немачка и звала се „Танечек пани Маринки“.

Ова „Игрица пане Маринке“ донела је младој дебитанткињи најбољије савете диригента да иде на науке.

— Потом сам штудирала код Кристине Морфове, б. примадоне у Прагу, две и по године. А потом сам морала скончити и вратити се жатраг, у своје место, објашњава госпођа уз симпатичне примесе ческих акцената.

Даље студије у Прагу спречила је смрт материна, али су сне биле солидне, јер је Морфова узимала само најталентованије ученице, пошто око слабих није хтела губити времена.

У то доба, у своме месту после свршених студија, млада уметница још није помишљала на театар, али кад јој је и отац умро, одлучила се. Госпођа то формулише кратко, овако:

— Шла сам!

„Отишла сам!“ Две речи уз темпераментно пущкање прстима, једашнут. Успомена на један пресудан скок. Трајање муње. После опет мирно излагање, академско, поготову с академском зловољом на досадне новинаре који хоће све да знају, умеђувремену између два изласка на сцену и у очекивању да је г. Павловски опет позове. Проба „Продане невесте“ уз пратњу клавира, за којим седи г. Матачић и, истовремено, разговор издавнарски уз пратњу Кецаловог баса.

Градски театар у Моравској Острви била је прва уметничка станица Марије Жалудове. Тамо је имала улоге сасвим младих драматичних сопрана, највише у Сметани, и то је тако трајало две године. А тада је дошао прослављени Оскар Недбалчији ћемо један балет ускоро и ми видети, да за Братиславу тражи певаче. Г-ђа Жалудова рецимира ствар овако:

— Одмах ме узео.

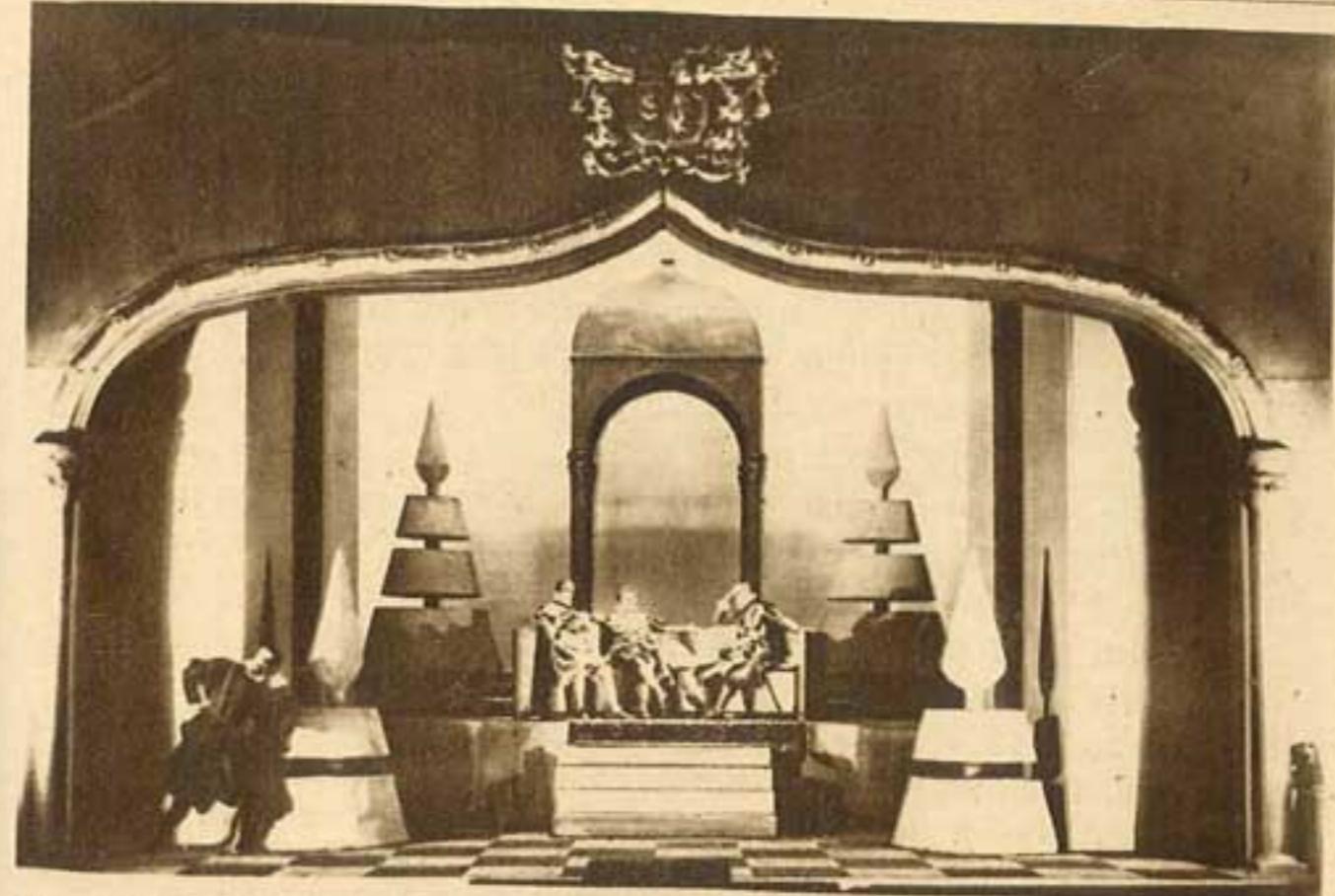
И јесте „кумст“! Затим гостовање у Бечу, па у Прагу у великај опери. Велики успеси. Па даља гостовања: у Бриу и, најзад, турне с Недбалом по Шпанији: у Еарицелону и Мадрид. Марженка у „Проданој невести“ и Дворжакова Русалка славили су тријумфе, иако је уметница певала на ческом језику. Већ после неколико дана Марија Жалудова добија од Салтре

Шекспирова комедија „Много вике ни око шта“ у загребачком казалишту: Мато Грковић као Бенедето и Ела Ђермановић као Беатрича.

— Foto Tonka, Zagreb —

Shakespeareova komedija „Mnogo vike ni za što“ u zagrebačkom kazalištu: Mato Grković kao Benedetto i Elia Gjermanović kao Beatrica.

„Много вике ни око шта“, комедија од Шекспира у загребачком казалишту: Сцена у башти. Режија Иве Рајића, директора драме.

„Mnogo vike ni za što“, komedija od Shakespearéa u zagrebačkom kazalištu: Scena u bašti. Režija Iye Rajića, direktora drame.

Шекспирово „Много вике ни око шта“ Shakespeareovo „Mnogo vike ni za što“, у Загребу: сцена у цркви. u Zagrebu: scena u crkvi.

— Foto Tonka, Zagreb —

из Берлина понуду за Метрополитен. Одбивши, враћа се у Братиславу, одакле с Книтлом полази на свој први турне у Југославију. Него то више није њена ствар; то је њихова заједничка ствар, а иницијатива припада г. Зденку Книтлу.

Г. КНИТЛ : СОЛО

Г. Зденко Книтл је син једног директора конзерваторије у Прагу, па је и сам свршио конзерваторију и отишао...

— Шта мислите, када сам отишао?

— На у оперу, куд иначе?

— Не. Ја сам отишао у новинаре. Постао сам музички реперент *Народних Листи*. А кад сам сасвим учврстио глас... шта мислите куд сам отишао?

— На у оперу, г. новинарски колега! Куд иначе?

— Не. Отишао сам у немачко позориште у Рајхенбергу. Било је то 1912. г. И тек сам почетком 1914. г. доспео на једну чешку позорницу: у Градски театар у Плзњу. После сам, смеје се даље г. Книтл, изменјао све чешке ангажмане: у Прагу 3 сезоне, у Брну 1, у Братислави 3... а — „свршио“ сам то јест „скрасио“ сам се у Југославији, у Загребу. Ангажовао ме је г. Сакс, кад је био директор опере, после двају гостовања, на која ме је сам позвао. И тако сам 4½ године био у Загребу. Стари Југословец, довео сам и њу у Југославију, информише г. Книтл, новинарски.

Био је то прво, лане, један турне, где су њих двоје обишли, као гости: Загреб, Осијек, Марибор и Љубљану, па је г-ђа Жалудова ангажована у Загребу, одмах после првог гостовања. Од последње Нове Године пак сбоје су у Љубљани.

А прошле године, од прилике у ово време, г-ђа Жалудова је у Прагу креацијом Дворжакове Русалке евоцирала успомену на велику ческу певачицу Павлу Вахкову, сада супругу чехословачког песника у Паризу, најбољу Русалку која се памти. Прашка питама је просто узносила Жалудову.

Г. Книтл је познат као један велики магазин улога: његов репертоар их броји 136 — и словом сто тридесет и шест — већих улога, са *Отелом* и *вагнеровским портијама*, нарочито с *Парсијаном* на челу. Познат је и као добар редитељ. У Загребу је режирао, у последње време: „Две злове“, „У долини“ и „Далибор“ уз читав низ ствари великог репертоара.

ЖАЛУДОВА И КНОТЛ : ДУЕТ

— Како вам се свиђа Београд?

— Ах, ваши дивни изложи, оти изложи! Стаяла бих пред њима по васпели дан! кличе госпођа. А г. Книтл, истовремено:

— А ја сам нашао у Београду једну своју стару љубав.

— Ене-де, г. колега? Ви постајете сентиментални?

— Мало је то: сентименталан. Ја сам у Београду нашао прве чешке кренвиришле. Пра-а-аве. Само оне, па ме већ и оне вуку у Београд.

— Зар чема тога у Загребу и у Љубљани?

— Нема. Нема таквих излога, господине. Па те ствари! Не знам колико новца да имам, све бих потрошила! Цело јутро сам трошила тамо!

— Нема. Онакве кренвиришле како их прави Росулек, нема ни Загреб, нема ли Љубљана. И одјутрос сам „габловао“ тамо! уехињава се г. Книтл

И ко зна-куд би нас одвела распаљена фантазија. Али, од једном, као бомба, упаде г. Павловски и рече:

— А ви још интервју? Жалим, али време је за сцену.

И врати нас човек из царства поезије у царство сурових реалиности — уметности.

H. J.

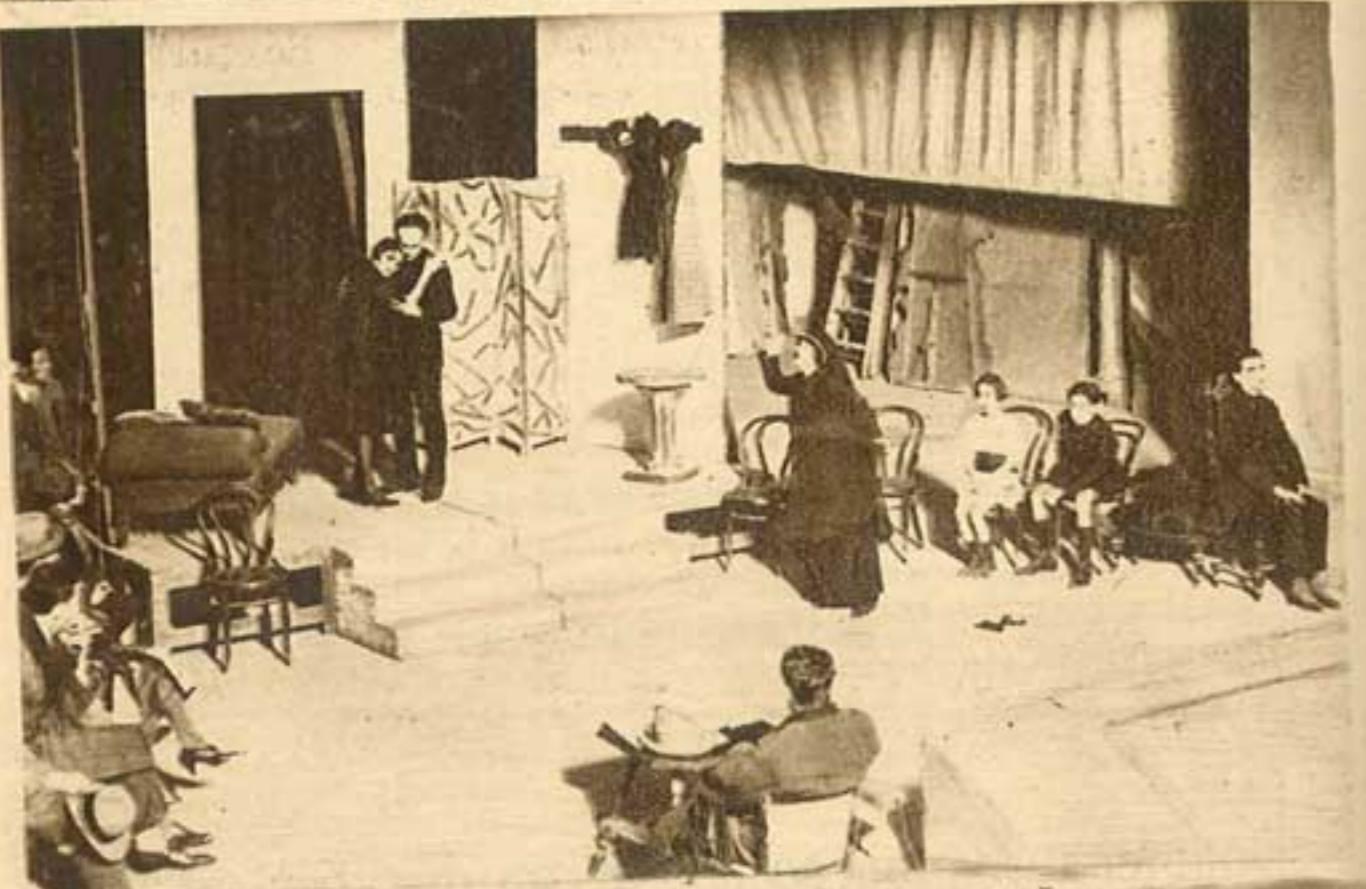
Руси

Бојићева „Краљева јесен“ на руском: премијера 18. о. мца у Мањежу

Београдско Руско Уметничко Драмско Друштво, већ добро познато у престоничком позоришном свету, наставља свој никлус представа, радећи у правцу узајамног познавања и разумевања руске и југославенске мисли и кulture. После успеше представе Нишићевог „Света“ Драмско Друштво почело је с пробама Бојићеве актовке *Краљева јесен*, и то у преводу и стиху, на руском језику. Преводилац, — млади песник, иначе члан Драмског Друштва, г. Всеволод Хомицкиј, потпуно је схватио карактер и дух лепе поеме — трагедије Милутина Бојића. Он није толико тежио да Бојића даде дословце, реч по реч, него да даде изразитост форме Бојићевих стихова, дубину осећања и стил мрачног надахнућа епохе. Г. Всеволод Хомицкиј познат је руском Београду као лирски песник и аутор пародија на савремене руске песнике, пуних танаког хумаора.

Уједно са „Краљевом јесени“ биће приказана *Фортунा*, оригинални комад *Марине Цветајеве*. Г-ђа Цветајева ступила је у руску књижевност за време Великог Рата и сјајна је представница млађе генерације руских песника, који су дошли као смена симболистичким почетцима XX. века.

Врло занимљива по форми стихова, *Фортунा* у пет кратких експресивних слика приказује живот херцога Лодена, историског једног лица из епохе Јуја XVI и Француске Револуције, од његова рођења до смрти на гилотини. „Фортуни“ је сажела квинтесенцију менталитета друге половине XVIII столећа, показујући за тренутак, с оне стране размакнуте за-

Пиранделов комад „Шест лица траже аутора“ у силитском Народном Позоришту: I. чин. На слици: горе, А. Бек и Мица Шекулић; у средини, Зора Вуксан-Барловић; за столом, Р. Прегарц.

Pirandelov komad „Šest lica traže autora“ u splitskom Narodnom Pozoristvu: I. čin. Na slici: gore, A. Bek i Mica Šekulin; u sredini, Zora Vuksan-Barlović; za stolom, R. Pregarc.

„Шест лица траже аутора“ од Пиранделоа у Силиту: I. чин. Режирао Раде Прегарц.
— Фото: Уметнички атеље Боровић, Сплит.

„Šest lica traže autora“ od Pirandela u Splitu: I čin. Režirao Rade Pregarc.

Ксенија г-ђе Драусаљ у „Борису Годунову“ на сцени београдске Опere. Foto: Влад. Бенчић — Београд

Ksenija g-de Drausalj u „Borisu Godunovu“ na sceni beogradske Opere.

всеге, иша лица једне епохе, кад су точком крмила историје управљале жене: час краљева фавориткиња маркиза Помандура, час „Семирамида са Севера” парица Кларине. У тој женској владавини тече живот „љубавника васиона”, другог Казимове, авантурите-сањалице херцога Лодена — „Каваљера Руже”, који је час претендент на пољско престоље, час командаант краљеве гарде, час први шеф револуционарних група, да пајзад буде осуђен на смрт у затвору Сент-Пелажа.

Норед грандисне експресивности *Фортуне* са лјунким појавама тека пудерисаних перика, Бојићева трагедија, слична византиском мозаику старих храмова, пружаће особито снажан контраст.

Режија ових комада налази се у рукама г. *Миодрага Ристића*, члана београдског Народног Позоришта, који је већ са пуним успехом радио с Руским Драмским Друштвом и ту скоро режирао Нуштићев „Свет” на руском, једно право уметничко задовољство.

Капидић.

P. S. — Недавно је у Београду било јавно читање руског превода Бојићеве „Краљеве јесени”, које је младом аутору донело лепих и заслужених признања и аплауза. Интересантно да младог Бојића преводи исто тако млади Хомицкиј, што се види на напој ћелици. Ми овде доносимо, упоредо, оригиналан један пасус из Бојићега дела и исто место у рускоме преводу Хомицкога.

Оригинал

Дијак: Тако Бенедикт отроваше смокве.

І. Францишкански калуђер: Папска круна, симбол смрти и живота

Тражи низ лешева и крваве локве.

Дијак: А дона Талејран?

І. Францишканец: Божанска лепота!

Је си ли видео море у Мисиру

И вечерње сунце кад преплави пусте?...
(с болним уздахом)

Та једног Климента посла вечном миру

И мозак му попи!...

Гребострек: Моју причу чусте.

І. Францишканец: Но остави жене, Сатанина чеда.

Вина ко ћилибар, па ко иноћ црна

Јаребица, рибљих пиркија из леда

Зечега с винишаха, сокова па срца...

Ана: Зар суд после смрти? Још тό нисам чула.

І. Францишканец: Ах, Бонификације грешио је често.

„Душа није вечна”. Зар то није хула?

И рече, пафора да је просто тесто.

И девиња, да је прељубница.

Ана: Чуда.

І. Францишканец: А за Христа рече да је шерет био.

Ана: То не беше папа. Та то беше Јуда.

І. Францишканец: Па бар да је мисли као други крио.

Ана: Покварена душа.

І. Францишканец: И памети кратке.

Он рече да нема ни пакла ни раја.

Ана: Живог да га спаде!

І. Францишканец (Дијаку): Ах, пржене патке!

И не знаш са којег да започиши краја.

А пијано друштво игра по салону.

Гијом Адал: Лакше, оче, ниси сад у Авињону!

Руски превод

Послушникъ:

Папа Бенедиктъ палъ жертвой смоквъ

отравы.

І. франц. монахъ:

Для короны папской символъ власти данъ:

Жизнь и смерть, и папъ нуженъ пиръ

кровавый.

Послушникъ:

Ну, а какъ-же, отче, донна Талейранъ?

І. франц. монахъ:

Неземная прелест! Какъ въ Египтъ море:

Тишина и солнце на закатъ дня:

(съ грустнымъ вздохомъ)

Въ вѣчный миръ Климента отослалъ

онъ вскорѣ,

Выпилъ мозгъ его онъ!...

Слышили меня.

Гребострекъ:

Но довольно женщинъ — это ада дѣти!

Я поклонникъ красныхъ и янтарныхъ винъ,

рыбныхъ студней разныхъ, пряностей,

маслинъ.

Куропатокъ, дичи, сернь и прочей снѣди...

Судъ и послѣ смерти?

Не жиль безупречно!...

Ахъ, Бонификацій падокъ былъ на грѣхъ:

Говорилъ кощунства: «Что душа не вѣчна».

И прелюбодѣянье видѣль въ дѣвахъ всѣхъ.

Тѣстомъ звалъ просфоры и не вѣрилъ въ

чудо ...

Анна:

Боже!

І. франц. монахъ:

А Христа онъ проходимцемъ звалъ.

Анна:

Это не былъ папа, это былъ — Јуда.

І. франц. монахъ:

Лучше-бъ эти мысли онъ въ себѣ скрывалъ.

Анна:

Богохульникъ!

І. франц. монахъ:

Какъ-же! Съ этимъ плохи шутки!

Адъ и рай въ невѣрьи вздумалъ отвергать!

„Св. Јованка“ од Бернарда Шоа у београдском Народном Позоришту, VI. слика: суд у Руану. С лева на десно: Д. Гошић (Гошон, рука високо), М. Ристић (уз њега, париски каноник), В. Антонијевић (инквизитор, с брадом); Јованка (између два војника, Ризнићка); Раденковић (Стогумбер, с конопцем око паса, десно); отац Мартин (бели, у средини). Иза њега, у позадини, целаш (Бурза).

— Фото: Вл. Бенчић, Београд —

„Sv. Ivana“ od Bernarda Shawa u beogradskom Narodnom Pozorištu, VI. slika: sud u Rouenu. S leva na desno: D. Gošić (Gauchon, ruka visoko), M. Ristić (uz njega, pariski kanonik), V. Antonijević (inkvizitor, s bradom); Ivana (između dva vojnika, Riznička); Radenković (Stogumber, s konopcem oko pasa, desno); otac Martin (beli, u sredini). Iza njega, u pozadini, dželat (Burza).

— Beograd —

Анна: На костер живого!
1. франц. монахъ: (послушнику)
 Жареные утки!
 Вы въ недоумѣни, какъ ихъ ѿсть начать.
 Гости въ опьянены собрались въ салонъ.
Гюомъ Адамъ: Тише,тише, отче, ты не въ Авиньонъ!

Јубилеј

Познати војвођански комедиограф Лукијан Триф. Бранковић прославио је 35 година рада

Прошлог месеца завршио је 35 година књижевнога рада познати војвођански комедиограф *Лукијан Триф. Бранковић*, управник српске финансијске управе у пензији. Он је, у исти мах, и једини порески чиновник у предратној Војводини који се бави књижевношћу. Писао је драме и, нарочито комедије које се још данас врло радо гледају на репертоару по Војводини. Иначе, радио је и на листовима: „Бранкову Колу”, „Босанској вили”, „Истоку”, „Српском цвећу” и у „Народности” дајући новеле и приповетке и по коју лирску песму. Позоришну уметност волео је нада све, па шије много требало да у младости оде на даске; у пореску струку, с којом није имао, духовно, никакта заједничко, просто је залутао. У књизи „Знаменити земунски Срби у XIX веку” (штампана 1913) састављач њен, дугогодишњи земунски градоначелник др. Владимира Николића, убраја Бранковића у Земунце, зато што је у Земуну дао највећи број својих књижевних радова; ту се бавио као директор српске финансијске управе.

А рођен је у Темишвару 18. октобра 1860. г. из српске свештеничке породице. Отац му тамо беше протојереј, и попошао је пуних 40 година, а мати из знамените српске куће Николића. Млађи брат Лукијанов је пензионисани владика задарски Димитрије.

Његово прво интересовање за позорницу и за позориште нађа одмах после матуре. Долазећи у Београд својој тетци Јелени Паје Маринковића, упознао се са Милорадом Шапчанином, који је на младог човека, изгледа, извршио велики утицај. Он му је отворио љубав за позориште. После је већ дошла пореска служба у Темишвару, Бришту, Осеку, где и почине књижевни рад, па у Илоку и, најзад, 1900. г., у Земуну. Пензионисан 1902, прешао је у Сремске Карловце, где га патријарх Бранковић поставља за ревизора прквених рачуна.

*
 Први Бранковићев књижевни рад је комедија у два чина: *Конзул*, а затим се нижу ова драмска дела: *Оливера*,

позоришна игра у 4 чина; *Шеста заповест*, драма у 4 чина; *Циганче*, позоришна игра у 4 чина са предигром; *Мати и кћи*, прте из живота у 3 чина; *Шваља*, позоришна игра у четири чина; *Шах-шех*, шала у 2 чина; *Помоћу тетке*, шала у 1 чину; *На угледу*, весела игра у 3 чина; *Међу официрима*, шала у 2 чина; *Мандарин*, шала у 1 чину и *У харему*, шала у 1 чину.

Осим тога, написао је Бранковић приповетку „Она” у *Бранкову Колу* год. 1904. „Он”, „Казна” и „Амалди” у *Српском цвећу* год. 1905. па: „Караме”, „Божићна слама”, „Меланија”, „Близанци”, „Горска Ружа”, „Ужина”, „Ствар савести”, „Јесен”, „Прича једног девака”, „Чорба од живине”, „Мир”, „Успомена”, „Разочарани”, „Робови”, „После десет година”, „Вејвица”, „Заштитник”, „Тантина”, „Мој први клијент” и „Мали дипломата”. *

Јубилеј Лукијана Бранковића прославило је Српско Народно Позориште у Србобрану 25. фебруара о. г. на врло леп и достојанствен начин једном свечаном представом у част слављеникову. Том приликом говорио је о слављенику познати војвођански пријатељ позоришта г. др. Пера Адамовић, лекар из Н. Сада, па су приказане две комедије јубилареве: „На угледу” и „У харему”. Пљескање је трајало дуго.

Нови Сад, у чијој средини сада живи Лукијан Бранковић, није прослављао његова јубилеја. За прославе скромнијих радника на уметности Српска Атина сада ћема могућности. Финалске, на првоме месту. Јер таква су сада времена.

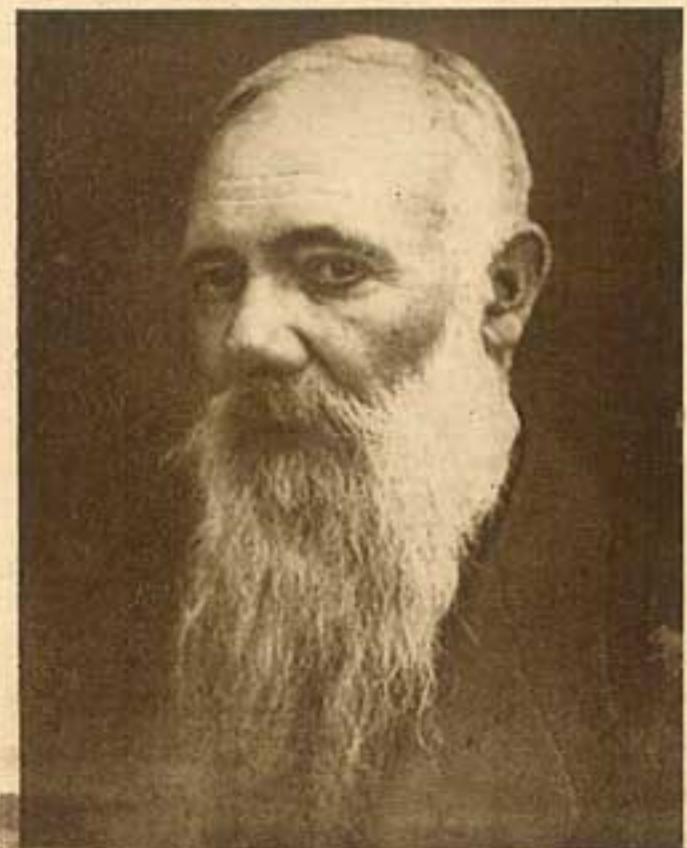
Славио.

Сарајево

Народно Позориште и посета Чича-Илије Станојевића

У чему је кривица да Сарајево нема своје позоришне публике, као што је имају престоничко и загребачко, која су увек дуплем пуне. И поред огромне реклами и поред тога што се програми премијера штампају крупним црвеним словима, а репризе се подвлаче дебелим црним, и у новинама се доносе имена поједивих лица у комаду, ипак је сарајевска позорница осуђена да зјапи скоро сваке представе у празну салу, у којој сем неколико новинара, глумаца и нешто накинђурене „аристократије” у ложама и паркетима нема више никога.

Када би се сви узроци и кривице ређале онда бисмо, бесумње, далеко дошли. Онда бисмо морали велики део кривице свалити на саму прошлу Управу, као и све од почетка

1. Lukijan Trifunov-Branković, vojvođanski komediograf, koji je nedavno nавршио 35 година rada. — 2. Aleksandra Rostovceva, позната певачица Московске Опere а сада професор певања у „Станковићу”, прославила је ту скоро тридесетогодишњицу рада.

1. Lukijan Trifunov-Branković, vojvođanski komediograf, koji je nedavno nавршио 35 година rada. — 2. Aleksandra Rostovceva, позната певачица Московске Опere а сада професор певања у „Станковићу”, прославила је ту скоро тридесетогодишњицу рада.

1. M. Vasić, slikar beogradskog Narodnog Pozorišta, који је израдио завесу за битољско Народно Позориште, дар Њ. В. Краља. — 2. Vsevolod Homickij, млади руски песник, превео је на руски Бојићеву „Краљеву јесен”, која ће се 18. априла давати у Мањежу.

1. M. Vasić, slikar beogradskog Narodnog Pozorišta, који је израдио завесу за битољско Народно Позориште, дар Њ. В. Краља. — 2. Vsevolod Homickij, млади руски песник, превео је на руски Bojićevu „Kraljevu jesen”, која ће се 18. aprila давати у Manježu.

Опера у Штипу. После „Пајаца“ вредни б. управник и оснивач позоришта, режирао је с ђацима гимназије, у штипском позоришту, премијеру опере „Ружица“, коју је компоновао г. Сергије Михајлов, наставник музике. III. чин, балет вила.

„Ружица“, опера г. Сергија Михајлова „Ružica“, opera g. Sergija Mihajlova u Štipu: III. чин, горски духови (балет). Ружица: Мирослава Буквић, уч. VI. разреда и краљевић: Страхиња Муфијевић, уч. VII. разр. гимназије.

до данас Управе, које су дозвољавале, да из нашег позоришта оду они, који су га подигли, и држали на приличној висини. Остале су само деа, три добра стара глумца, који би могли да изуче наши млади глумачки подмладак, само разуме се у новијем духу.

Други највећи део кривице могли бисмо мирне душе да свалимо на терет сарајевске публике, која би хтела да гледа на позоришни олврат готица, а кад је ред да се даде нешто боље, онда се свак клони позоришта па и они, који највише траже од Позоришта оно најбоље.

Доларска Принцеза и *Стамболска Ружа* као и многе друге оперете дунком су пуниле салу, која иначе није мала, а кад је лешла на ред Судерманова премијера „Плес Мртваци“ онда је та иста сала била потпуно празна. Па, то се скоро увек појавља. Сви бољи комади слабије посечени, сви лошији комади боље посечени. Још би се могло спростити кад би се могли посетиоци тих комада похвалити са квалитетом музике. Али, на жалост, требало би да се г.г. диригенти мало више позабаве својим дужностима.

Јеп, да нам није гостовања наших најбољих глумачких представника, Сарајево би потпукло замрло у позоришном животу. Тек по каткад посети нас по ееки од оних најбољих, па онда спет иде по старом, јер нам ни те посете не дају ни једне веће премијере. Све су то старе извештаје ствари, које се у години дате, никнта мање него десет до петнаест пута играју. А колико се тек пута понове у новом репертоару.

Али, сада је главна реч о гостовању господина Илије Станојевића, једног од првака београдске сцене, који је публика бурним плајескањем поздравила чим се појавио на нашој позорници у улози Митка у Каштани, кога он од својих младих година игра са необично великим одушевљењем. И није му та публика, некако необично раздрагана, дала ни да говори. Његов крупни глас био је преслав код толиког аплауза.

Зима, снег, блато и киша смеши су много оних, који су искрено желели да виде тог београдског првака. А оне најодушевљеније смео је високи датум, кад ни један од оних, који позориште воле и потпуно га разумеју, нема ни преbijене паре у цену.

А он, тај првак, био је сила, онако послушан према старијем брату, као какво добро васпитано дете, онако жалостиван при помену мртве мајке, он бекрија преко сваке мере. Он, тај Митко, играо је изван сваке замерке, с одушевљењем најбољег глумца и с дубоким уверенjem да је улогу схватио баш овако како треба. Још увек онај прави Митко, кога је први пут играо у својим младим годинама, у својим првим годинама глумачког жигота.

И можда, као никада пре, играна је Каштана тако силно, да се било замерке једино једном креатору. И ту је била крипа подела улога. Госпођа Кешељевић није имала ни позу оне праве Шиганке, какву нам је дала у својој креацији г-ђа *Мара Вујичевић*. Голема разбарушена коса није јој помогла да се направи Циганском, бар онаквом каква би требала да буде. Певање је издавало, покрети ћој нису били ни најмање живи. Ипак ово не мора да значи зло. Зато је г-ђа Кешељевић ипак првакиња на нашој позорници. Хаџи Тома био је одличан. Њега је играо г. *Бурчић*, који је показао те вечери да је гбиља за наше националне комаде најотменији и најбољи. Тако је исто г. *Величковић* у улози Стојана врло добар. Г-ђа *Нишчић* и иначе увек успева у циганским и просјачким улогама, па је и овај пут успела. *Миличић* је био и превише комичан. Његова голема пандурска шубара тресла се час на једну час на другу страну.

Режију је требало водити мало боље, а декору мало више посветити пажње.

Омиљени гост задржава се мало подуже у Сарајеву и игра у „Пут око света“ Јованчу Мицића, а онда у *Дорђевским пословима*, која са њим долазе први пут на сарајевску сцену.

Ускоро ћемо видети у Сарајеву и Предићева *Пуковника Јелића*, о коме ће бити доцније говора.

Известилац.

ZAGREB

Shakespeareova komedija „Mnogo vike ni za što“ na Zagrebačkoj sceni

20. марта била је осма премијера на сцени Народног Казалишта на Vilsonovom Trgu — Shakespeareova komedija „Mnogo vike ni za što“ у режији директора драме *Ive Raića*,

Iako je ova komedija — u prevodu *Augusta Šenoe* — namijavala stare zagrebačke „purgare“ na daskama Markova Trga još god. 1868. — bila je 20. марта премијера. Glumci, dekor, vizija — i to ono bitno shvatanje Shakespeareovo bilo je novo, moderno. Prevod Dr. Milana Bogdanovića. Muzika Eriha W. Korngolda i O. Jozefovića, dalo je diskretnu, ali ujedno i utjecajnu riječ. U izvedbi sudjelovali su: Franjo Sotošek, Hinko Nučić, Josip Maričić, Strahinja Petrović, Mato Grković, Stjepan Bojnić, Stjepan Sulentić, Jozo Laurenčić, Vlaho Paletak, Branko Tepavac, August Cilić, Josip Papić, Alfred Grünhut, Amand Alliger, Dušan Milosavljević, Viktor Leljak, Vladimir Ciprin, Emil Karásek, Zlatko Eicher, Božena Kraljeva, Ela Hafner — Gjermanović, Nada Babić i Gizela Huml.

Поклон Њ. В. Краља

Poklon NJ. V. Kralja

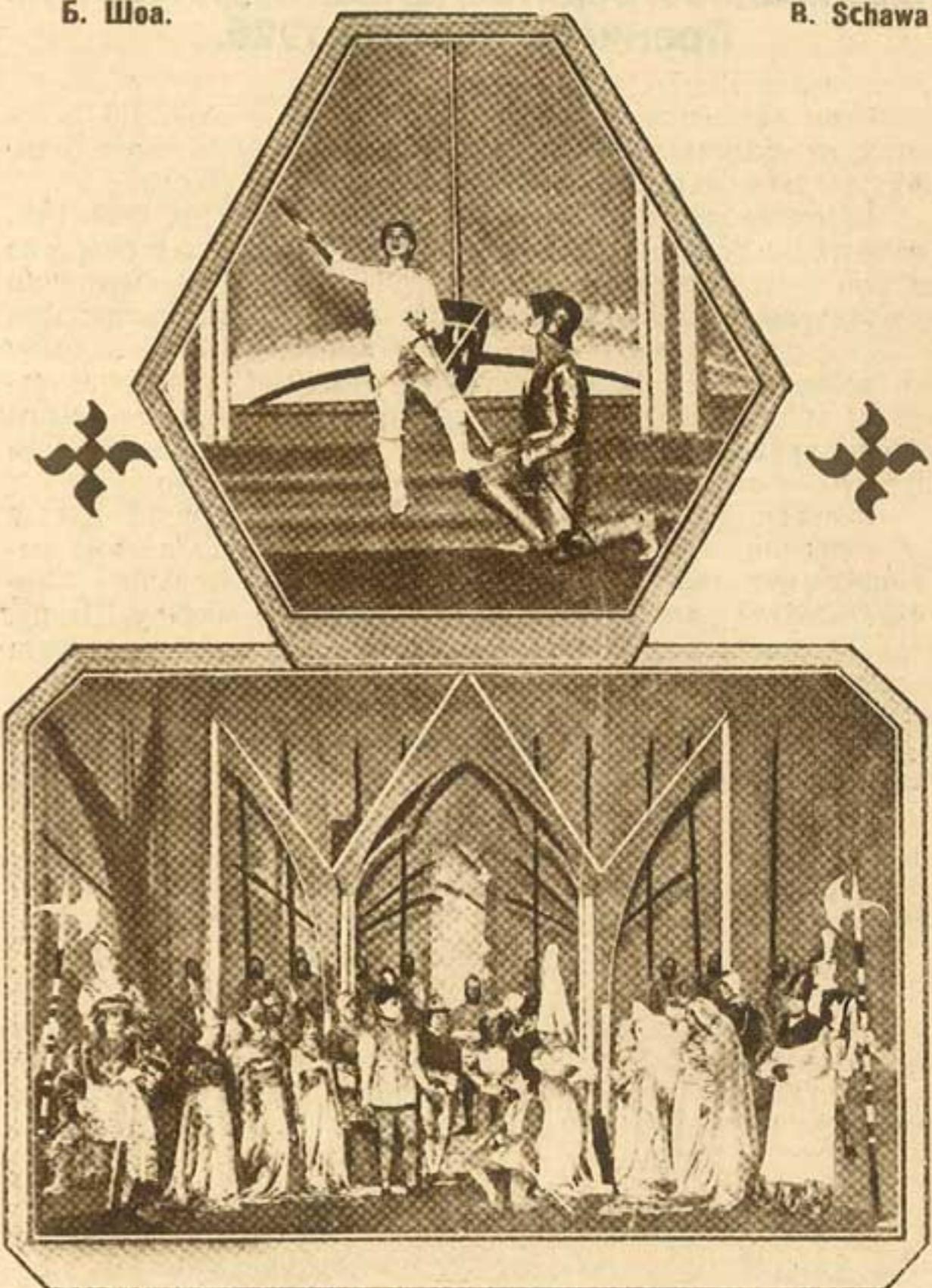

Азбестна завеса за Битољско Градско Позориште које је театру поклонио Њ. В. Краљ Александар. Сликарски рад на завеси је од г. Милоша А. Васића, декоратора и сликара београдског Народног Позоришта.

Azbestna zavesa za Bitoljsko Gradsко Pozorište koje je teatru poklonio Nj. V. Kralj Aleksandar. Slikarski rad na zavesi je od g. Miloša A. Vasića, dekoratora i slikara beogradskog Narodnog Pozorišta.

„Света Јованка“

од
Б. Шоа.

Горе: на обали Лоаре Диноа предаје команду Јованци. Доле: Јованка упознаје Дофена.

Чувена Св. Јованка. — Људмила Питојев на турнеју на Турину.

Gore: na obali Loire Dinoa predaje komandu Jovancei. — Dole: Ivana upoznaje Dofena.

Čuvena Sv. Ivana. — Ljudmila Pitojev na turneju u Turinu.

„Sveta Ivana“

од
B. Schawa

Опера у Штипу!**„Ружица“, опера у 4 чина, компоновао Се-
рије Михајлов, редитељ Душан Будимировић.
Премијера 6 марта 1926.**

Опера у Штипу!

Знак дивљења, не знак чуђења. Али да почнемо испочетка, од вредних људи. На предстражи, где су бастони једне културе увек јачи и поузданiji од војничких ровова.

Штип не само да има своје позориште, још од 1923. год., онако форме ради и да се каже, зато што је корисно и спортуно да има позориште. Не, Штип га заиста и има, а уметнички дилетантизам, захваљујући вредним људима и прегаоцима са *Душаном Будимировићем*, наставником гимназије, на челу већ дебија облике праве уметности. Врло ће брзо доћи тренутак, зко се овако вредно буде наставило, када ће држава морати пружити већих могућности, да наша уметност пусти што дубљег корена на оном вулканском терену тамо.

Оснивач позоришта и његов бивши управник, г. Душан Будимировић, одржао је кућу до данас, иако сада само наставник гимназије, а њему се придружио талентовани г. *Сергије Михајлов*, наставник музике и — оснивач опере у Штипу. Јер „Пајаци“ су давани још септембра 1923, од дилетаната разуме се.

Сад је Штип чуо још једну оперу: *Ружицу*. Композитор је г. Сергије Михајлов, који је изрођење поверио ученицима гимназије. Успех је био одличан.

Ова дивна бајка о принцези која, по пророчанству виле, спава сто година а спасава је Краљевић, тако је слатко компонована, да сматрамо за дужност скренути пажњу нашим музичарима, да би ово дело ваљало покушати дати и на којој већој позорници. Заслужује, заиста.

Балет у III. чину, кога је увејкао г. Будимировић, успео је такође, па је Штип имао прилике да се диви савесноме раду вредних ученика и ученица и њихових наставника. Приход од ове представе, приређене у корист Добротворног Фонда гимназије изнео је 12.000 динара, што је заиста један рекорд — не само за Штип.

Мира Буквић, као принцеза Ружицა, била је одлична, па смо мишљења да би се овај таленат с временом могао корисно употребити за уметност. *Петар Каракић* као краљ, *Димитрије Теокаревић* у партиji пустинjака, *Страхиња Муфијевић* — краљевић, *Ола Кратчевић* — краљица, *Ленка Коџевић* као вила, *Николина Штерјевић* као праља, и сви остали дали су много — за своје младе године. Захвална публика наградила је и децу и приређиваче заслуженим аплаузом.

Ова ће се опера поновити по већим местима нашим у корист Добротворног Фонда Штипске Гимназије, ако Министарство Просвете одобри потребан кредит. Надамо се да ће ова лепа идеја бити остварена, јер је ова представа доказала, да Штип има срећу погодбе да буде културно просветни центар Брегалничке Области.

Бивши управник позоришта г. Будимировић био је основао и Музичку Школу штипског позоришта, али је школа морала бити затворена, пошто је наставник музике, са осталима, био премешташ из Штипa. Сада је тамо г. С. Михајлов, човек ретке музичке културе и прегалац, када је, ето, из *ничега* умео дати две опере у Штипу. С њим би се могло урадити много и у Музичкој Школи. Она је овде потребна, јер је омладина талентована за свирку и песму. На нама је да ширимо своју свирку и своју песму. И сад и отварање и све зависи од могућности и од добра воље министра Просвете. *J.B.*

OSIJEK**Pregled rada Narodnog Kazališta.**

Drama. — Veliki je uspeh imala komedija „Antonija“ od M. Lengyela. Naslovnu je ulogu igrala Greta Kraus, ostale uloge Nevenka Vincens-Barlović, Jovanović, Berković, gg. Stojković, Biluš, Veselinović, Majhenić, Dobrić i dr. Režiser g. Tanhofer. Sada se sprema „Vučjak“ od Miroslava Krleže.

Opera. — Premijera Saint-Saënsove opere „Samson i Dalila“ Dirigent i režiser g. ravnatelj opere Lav Mirski. Glavne partie: Štefa Rodanne (Dalila) Vasiliј Levicki, (Samson), Rudolf Bukšek, Sergej Nikolajević, Djuro Trbušić. Dekoracije izradjene po načrtima scenografa g. Djorda Petrovića. Plesove su izvodile učenice baletne škole prve balerine Grete Godlevski.

30 година

Александра Ростовцева, за чији је мецосопран Римски-Корсаков написао две опере

Скроман један јубилеј прослављен је у изашој средини месеца фебруара, а био је најављен без знања саме слављенице, г-ђе Александре Ростовцеве. Њени ученици и пријатељи замолили су је да учешће у једном концерту у Мањежу и — то је био јубилеј, импровизација јубилеја.

Александра Ростовцева, позната певачица Московске Опere, почела је своју каријеру у Москви, крајем месеца јануара 1896. године, где је са великом успехом све до преврата тамо и остала. 1921. године дошла је у Србију, и код нас у Београду одмах је била ангажована за нашу Оперу. Појавила се први пут као Њања у *Оњегину*. Суделовала је у више ма-

Најновији филм који по свету прави сензацију зове се „Бесна на херцогинја“, филм љубави, страсти и кодке, као што то показује наш снимак у самој кокарници у Монте Карлу: рулет.

Najnoviji film koji po svetu pravi senzaciju zove se „Besna Hерцогинја“, film ljubavi, strasti i kocke, kao sto to pokazuje naš snimak učinjen u samoj kokarnici u Monte Karlu: rulet.

Наго тело у музичком: 1. Девјаки артистка, студија Георгија Туља. — 2. Акт звезде звезде, рад Омара Мисадзе. (предпо-хера). — 3. Акт звезде звезде, рад Омара Мисадзе. (предпо-хера).

Harto тело у музичком: 1. Девјаки артистка, студија Георгија Туља. — 2. Акт звезде звезде, рад Омара Мисадзе (предпо-хера). — 3. Акт звезде звезде, рад Омара Мисадзе (предпо-хера).

хова у школовим руским добротворним концертима и, ускоро затим, покукла се са позорище.

Г-ђа Ростовцева и данас врло много ради и ако не на позорици, оно са ученицима. Има огроман број ћака који показују врло добар успех, јер г-ђа Ростовцева важи као изванредан педагог. Као професор певања предлаже и у друштву „Станковић”, где је идејом госпође и отворена прва оперска школа код нас. Са „Трио Слатини” први пут чули смо ову уметницу као концертну певачицу.

Г-ђа Ростовцева има велики репертоар, од преко тридесет разних опера, међу којима: „Кармен”, „Даму Пик”, „Љубашу” („Царска Невеста”), „Садко” и др. Ове две последње опере написао је Римски Корсаков специјално за мецосопран г-ђе Ростовцеве, његове велике љубимнице, којој је, посветивши своју фотографију, рекао: да је на њу мислио када је писао „Љубашу”. — Жалимо што г-ђу Ростовцеву која гласовно врло добро стоји, иако је тридесет година свој одлични материјал којим располаже ова уметница доста експлоатисала, не можемо да чујемо специјално у овој улози. Римски Корсаков лично је дириговао свим спектаклима, и сам се изразио да је ова уметница извонредно креирала ове role.

На шак, 10. дан тридесетогодишњице, њени пријатељи и љани умели су да ову прославу врло свечано изведу. Сбасули су је шећем и поклонима. У преом делу суделовала је сама уметница а у другом делу њени најбољи ћаци г-ђа Пасек, Биковић, Лудмила Тројанова, Дијески баритониста и тенор Еоришијевић.

Konkurs za jednu dramu i pet aktovki.

„Jugoslovenska Matica u Splitu otvara konkurs za dramu u 3 čina iz života podjarmljene braće na bilo kojoj granici naše države i za pet aktovki rodoljubnog sadržaja, koje bi bile posne za predstave i na manjim pozornicama. Kunkurirat mogu svi jugoslavenski pisci. Nagrada za dramu dinara 5000; nagrada za svaku pojedinu aktovku dinara 1000. Nagradjene radnje na osnovu posebnog jury-a postaju vlasništvo Jug. Matice, koja će ih štampati, a za svaki štampani primjerak drame u 3 čina nadoplatit će auktoru po 2 dinara. Nenagradjene radnje vraćaju se. Rok za predaju drame u 3 čina traje do 31. marta 1927., a za aktovke do 30. septembra 1926. Daktilografske radnje treba poslati pokr. odboru Jug. Matice u Splitu sa šifrom. U posebnoj pak zatvorenoj kuverti, na kojoj je izvana ista šifra, mora da bude čitljivo i vlastoručno napisano име и презиме auktorovo. — U Splitu 31. marta 1926. Jugoslavenska Matica, pokrajinski odbor u Splitu.

Новости

Ангажман г-ђе Злате Ђунђенац

Мислимо да ћемо обрадовати све пријатеље престоничког театра, нарочито љубитеље велике и отмене музике, да је г-ђа Злата Ђунђенац-Гавела, једна од примадона загребачке опере, ангажована за престонички театар. Госпођа је својим последњим гостовањем толико освојила симпатије наше публике, да је ово ангажовање био један императив у толико пре што су је породични разлози гонили да иначе напусти Загреб.

Г-ђа Ђунђенац је супруга нашег директора драме.

Репертоар

Београдско Народно Позориште

Пон.: Холанђаџији-луталица (Книтл—Жалудова гости); *уторак*: Јабудово језеро; *среда*: Св. Јованка (Вика Подгорска, члан загреб. казалишта у насловној улози); *четвртак*: Многаја љета; *петак*: Продала невеста; *субота*: Пикова дама; *недеља*: 11 пре подне концерат Београд. пев. друштва; 3 по подне Соколска Академија, вече Ћидо.

МАНЕЖ

Понед.: Пег; *среда*: Мини; *четвртак*: виолин. конц. Михајловић; *петак*: Дорњанска посла; *субота*: Лепа пустоловина (премијера); *недеља*: 11 пре подне конц. Руског Н. Унив.; по подне „Силетка и љубав”; вече „Мини”.

ЧУВАЈТЕ СВОЈЕ ЛИЦЕ

ом штетног учинка сапуна, који Вам произвади бубуљице, лишаје, преране наборе и ине кожне малоб. Употребљујте за прање лица једини перфектно од много лечника препоручено средство Паришку емулзију

„Visagine Adelina Patti“

чиме ћете постићи трајну свежину тена и ослободити се свију кожних нечистота. Признанице стижу дневно. Добива се у лекарима, дрогеријама и парфимеријама у цену од 30 динара по бочици. — Главно стовариште за Југославију;

Загреб, Гајева улица 8

Хинко Нучић као Леонато, памесник у Месини, у Шекспировом комаду „Многе вике ни око шта“, ових дана у Загребу

— Foto: Atelier „Tonka“, Zagreb —

Hinko Nučić kao Leonato, namesnik u Messini, u Shakespearovom komadu „Mnogo vike ni za što“, ovih dana u Zagrebu.

Одговорни уредник Никола Б. Јовановић. Власник „Илустрација“, Београд. Годишња претплата 180 динара; полугодишња 90 динара; тромесечна 45 динара. Претплата се шаље у Београд, Косовска улица, 11. — „Макарије“ А. Д. Земун.